

СФОРМОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ДЛЯ КОДИФІКАЦІЇ З ІМПЛЕМЕНТАЦІЄЮ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Волік Вячеслав Вікторович
доктор юридичних наук, професор
Кутьїна Дар'я Олексіївна
студентка 3 курсу
Економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
м. Київ, Україна

Під джерелом права прийнято розуміти вид діяльності органів державної влади, що полягає у встановленні юридичних норм. Усі ці нормативні акти мають бути підпорядковані єдиним конституційним принципам, перебувати у певної су ординаційній залежності. При вивченні джерел транспортного права необхідно звернути увагу до ряду особливостей формування транспортного законодавства.

Закони, що видаються в Україні у порядку поточного законодавства, регулюють, в тому числі різні сторони транспортних суспільних відносин. Базовим є Закон України "Про транспорт" від 10 листопада 1994 р. Він визначає правові, економічні, організаційні та соціальні основи діяльності транспорту. Разом з тим, здається, і в даний час діє ціла низка законів, що регулюють відносини в конкретних транспортних підгалузях. Це Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 р., який визначає правові та соціальні засади дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних та комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього середовища. Закон України "Про трубопровідний транспорт" від 15 травня 1996 р. визначає правові, помічні та організаційні засади діяльності трубопровідного транспорту. Закон України "Про залізничний транспорт" від 4 липня 1996р. визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності залізничного транспорту загального користування. Закон України "Про

функціонування єдиної транспортної системи України у особливий період" від жовтня 1998р. встановлює правові та організаційні засади функціонування єдиної транспортної системи у особливий період виходячи з положень законів України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", "Про транспорт", "Про оборону України" та інших актів з мобілізації. Закон України "Про транзит вантажів" від 20 жовтня 1999 р. визначає основи організації та транзиту вантажів авіаційним, автомобільним, залізничним, морським та річковим транспортом через територію України. Закон України "Про перевезення небезпечних вантажів" від 6 квітня 2000 р. Визначення правових засад діяльності, пов'язаної з перевезенням небезпечних вантажів залізничним, морським, річковим, автомобільним та авіаційним транспортом. Закон України "Про автомобільний транспорт" від 5 квітня 2001 р. визначає основи організації та експлуатації автомобільного транспорту.

Окрім законів, джерелами транспортного права є певні підзаконні нормативно-правові акти. Це – Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, документи Національного банку України, накази Міністерства транспорту України, деяких галузевих міністрів, керівників залізниць, портів та інші акти, прийняті на підставі та для виконання законів.

Серед джерел транспортного права особливе місце посідають Статути окремих видів транспорту:

1. Статут автомобільного транспорту, ухвалений постановою КМ УРСР від 27.06.1969р. №401.

2. Про внутрішній водний транспорт ухвалений постановою КМУ від 19 липня 2022р. № 2438-ІХ

3. Статут залізниць України, ухвалений Постановою КМУ № 457 від 6 квітня 1998 р.

До джерел транспортного права належать міжнародні договори, що укладаються між Україною та іншими країнами щодо забезпечення міждержавної транспортної діяльності, а також договори між транспортними підприємствами та організаціями України та зарубіжних країн. Це може бути як

договори, укладені спеціально врегулювання правовідносин у сфері транспортної діяльності, і інші договори, у яких визначаються основи правового регулювання цієї сфери. До таких договорів можна віднести договір про відносини добросусідства та співробітництва між Україною та Румунією від 2 червня 1997 р. та інші

Відповідно до статті 7 Цивільного кодексу України до джерел цивільного права віднесено і звичай. Тому із застереженнями до джерел транспортного права можна віднести звичаї торгового обороту, що стосуються договорів перевезення, але не суперечать чинному законодавству України. Наприклад, таких джерел можна віднести Принципи УНІДРУА 1994 року, Правила ІНКМТЕРМС – 2000 тощо.

Отже, накопичена значна кількість нормативно-правових актів в сфері транспорту вже дійшла до критичного рівня коли потрібно їх упорядкувати та систематизувати в один узгоджений нормативно-правовий акт, наприклад, Транспортний кодекс України, а з урахуванням європейського вектору розвитку України включити до цього акту й відповідні норми міжнародного права окремим розділом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Венгеров А. Б. Теория державе і права: подручник для юрид. вузов. М., 1998. С. 131; Теория державе і выдач: подручник / за ред. А. С. Иголкина, Ю. А. Иголкина. М., 2010. С. 184.
2. Цивільне право: підручник: у 2 т. Т. I / вид. ред. Е. А. Суханов. М., 2000. С. 61.<https://ua.kursoviks.com.ua/pravo/transportne-pravo>
3. Хропенко В. Н. Теорія держава і права. С. 182; Чердинцев А. Ф. Теорія держава і права: підручник М., 1999. С. 188. https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2Bame41GoiEJ:https://stud.com.ua/56086/pravo/dzherela_transportnogo_prava&cd=6&hl=ru&ctl=de
4. <https://helpiks.org/6-9452.html>
5. <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17939/1/TransportMAmet>

od.pdf

6. Закон України "Про транспорт", від 10 листопада 1994 року № 51, ст.446 Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>

8. Закон України "Про трубопровідний транспорт" від 15 травня 1996р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192/96-%D0%B2%D1%80#Text>

9. Закон України "Про залізничний транспорт" від 4 липня 1996 р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Закон України "Про функціонування єдиної транспортної системи України у особливий період" від жовтня 1998р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/194-14#Text>

11. Закон України "Про транзит вантажів" від 20 жовтня 1999 р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14#Text>

12. Про перевезення небезпечних вантажів" від 6 квітня 2000р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-14#Text>

13. Закон України "Про автомобільний транспорт" від 5 квітня 2001 р. Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>